Objawy rzekomego pomoru drobiu (ND):

Rzekomy pomór drobiu może przebiegać z bardzo dużą śmiertelnością, silną depresją i upadkami w przeciągu 3-4 dni od wystąpienia objawów klinicznych. Chore ptaki nie zawsze jednak muszą wykazywać objawy ze strony układu oddechowego lub nerwowego. Szczepy mezogeniczne wirusa wywołują najczęściej zaburzenia w obrębie układu oddechowego.

Typowe objawy kliniczne rzekomego pomoru drobiu stwierdzane po infekcji szczepami welogenicznymi to:

- utrudnione oddychanie,
- rzężenia i charczenia, którym towarzyszą objawy nerwowe, takie jak porażenia, czy skręty szyi (torticollis).
- produkcja nieśna spada od 30 do 50% lub więcej i powraca do norm po około 2 tygodniach. jaja mogą mieć cienką skorupę, typowe jest również składanie jaj bez skorup (tzw. "lanie jaj" - jaj w błonach).

W dobrze zaszczepionych stadach ptaków objawy kliniczne zakażenia mogą być trudne do stwierdzenia.

Zasady bioasekuracji gospodarstw utrzymujących drób:

ZALECENIA DLA DROBNOTOWAROWYCH HODOWCÓW DROBIU - CHÓW PRZYZAGRODOWY

- karmienie i pojenie drobiu w pomieszczeniach zamkniętych, do których nie mają dostępu ptaki dzikie;
- przetrzymywanie drobiu na ogrodzonej przestrzeni, pod warunkiem uniemożliwienia kontaktów z dzikim ptactwem;
- odizolowanie od innego drobiu, kaczek i gęsi;
- przechowywanie paszy, w tym zielonki, w pomieszczeniach zamkniętych lub pod szczelnym przykryciem, uniemożliwiającym kontakt z dzikim ptactwem;
- unikanie pojenia ptaków i czyszczenia kurników wodą pochodzącą spoza gospodarstwa (głównie ze zbiorników wodnych i rzek);
- zgłaszanie lekarzowi weterynarii, wójtowi, burmistrzowi, i innym organom władzy lokalnej zaobserwowanego spadku nieśności lub nagłych, zwiększonych padnięć drobiu;
- po każdym kontakcie z drobiem lub ptakami dzikimi umycie rąk wodą z mydłem;
- używanie odzieży ochronnej oraz obuwia ochronnego przy czynnościach związanych z obsługą drobiu;
- osobom utrzymującym drób w chowie przyzagrodowym, aby nie były zatrudniane w przemysłowych fermach drobiu.

ZALECENIA DLA HODOWCÓW GOŁĘBI

- karmienie i pojenie gołębi w sposób wykluczający dostęp ptaków dzikich;
- przechowywanie paszy w pomieszczeniach zamkniętych lub pod szczelnym przykryciem uniemożliwiającym kontakt z dzikim ptactwem.

ZALECENIA DLA PRZEMYSŁOWYCH PRODUCENTÓW DROBIU

- przetrzymywanie ptaków w odosobnieniu (obowiązkowo w okresie wiosennych oraz jesiennych wędrówek dzikich ptaków) lub na wolnej, ogrodzonej przestrzeni, pod warunkiem ograniczenia kontaktu z dzikim ptactwem;

- karmienie i pojenie drobiu w pomieszczeniach zamkniętych, do których nie mają dostępu ptaki dzikie;
- zielonki stosowane w karmieniu drobiu wodnego (kaczki i gęsi), szczególnie w okresie wiosennych oraz jesiennych wędrówek dzikich ptaków, nie mogą pochodzić z terenów wysokiego ryzyka zanieczyszczenia ich wirusem wysoce zjadliwej grypy ptaków, z okolic zbiorników wodnych, bagien, i innych miejsc stanowiących ostoję ptaków dzikich;
- szczelne przykrycie pojemników z karmą i wodą do picia lub przetrzymywanie ich wewnątrz budynków, a także unikanie pojenia ptaków i czyszczenia pomieszczeń wodą pochodzącą spoza gospodarstwa (głównie ze zbiorników wodnych i rzek);
- ograniczenie przemieszczania się osób postronnych oraz zwierząt pomiędzy obiektami, w których przechowywana jest karma dla zwierząt a obiektami, w których bytuje drób;
- rozłożenie przed wejściami do budynków, gdzie utrzymywany jest drób mat nasączonych środkiem dezynfekcyjnym;
- wprowadzenie zakazu wjazdu pojazdów na teren fermy, poza działaniami koniecznymi np. dowóz paszy, odbiór drobiu do rzeźni lub przez zakład utylizacyjny;
- obowiązkową dezynfekcję pojazdów wjeżdżających;
- rozłożenie mat dezynfekcyjnych przed wjazdem i wejściem na teren gospodarstwa;
- używanie odzieży ochronnej oraz obuwia ochronnego przy czynnościach związanych z obsługą drobiu;
- wprowadzenie obowiązku przeprowadzania dokładnego mycia i dezynfekcji rąk przed wejściem do obiektów, w których utrzymuje się drób;
- brak kontaktu pracowników ferm drobiu z innym ptactwem np. kurami, gołębiami.

DODATKOWE ZALECENIA GŁÓWNEGO LEKARZA WETERYNARII

- słomę, która będzie wykorzystywana w chowie ściółkowym należy zabezpieczyć przed dostępem dzikiego ptactwa (przetrzymywać w zamkniętych pomieszczeniach, zadaszyć itp.);
- należy regularnie przeglądać wszelkie połączenia i rury (silosy paszowe) pod kątem obecności zanieczyszczeń np. odchodami dzikich ptaków;
- należy eliminować wszelkie możliwe do usunięcia nieszczelności budynków inwentarskich (umieścić siatki w oknach i otworach, zabezpieczyć kominy wentylacyjne);
- nie należy tworzyć sztucznych zbiorników wodnych na terenie gospodarstwa (np. oczka wodne), a istniejące należy zabezpieczyć przed dostępem dzikiego ptactwa;
- nie należy dokarmiać dzikiego ptactwa na terenie gospodarstwa (usunąć karmniki);
- jeżeli na terenie gospodarstwa znajdują się drzewa owocowe należy jak najczęściej usuwać opadłe owoce.

Rola hodowców i lekarzy weterynarii we wczesnym wykrywaniu choroby – np. zgłoszenie do organów inspekcji weterynaryjnej

Posiadacz drobiu jak również lekarz weterynarii opiekujący się stadem powinien zawiadomić powiatowego lekarza weterynarii o wystąpieniu u drobiu następujących objawów klinicznych:

- zwiększona śmiertelność;
- znaczący spadek pobierania paszy i wody;
- objawy nerwowe takie jak: drgawki, skręt szyi, paraliż nóg i skrzydeł, niezborność ruchów;
- duszność;
- sinica i wybroczyny;
- nagły spadek nieśności.

Dostępność szczepień przeciwko ND

- Brak jest skutecznego leczenia przy tej chorobie. W Polsce rzekomy pomór drobiu jest objęty programem profilaktycznym. Prowadzi się szczepienia za pomocą żywych szczepionek zawierających lentogeniczne szczepy wirusa (stada brojlerów) oraz szczepionek żywych i inaktywowanych (stada towarowe i reprodukcyjne).
- Warunkiem zapobieżenia stratom wywołanym przez rzekomy pomór drobiu jest regularne prowadzenie szczepień.

Działania podejmowane przez Inspekcję Weterynaryjną w przypadku podejrzenia choroby

PLW po otrzymaniu informacji o podejrzeniu rzekomego pomoru drobiu (ND) podejmuje niezwłocznie czynności w celu wykrycia lub wykluczenia choroby i wdraża działania mające na celu:

1. objęcie gospodarstwa urzędowym nadzorem,
2. przeprowadzenie badania klinicznego i pobranie próbek do badań laboratoryjnych wirusologicznych: co najmniej 5 padłych ptaków i/lub od żywego ptactwa z objawami co najmniej 20 wymazów z jamy ustno-gardłowej lub tchawicy i 20 wymazów z kloaki (próbki powinny dotrzeć do laboratorium w czasie rzeczywistym do 12 godzin od ich pobrania),
3. przeprowadzenie spisu lub oszacowania ilości drobiu w gospodarstwie,
4. nakazanie posiadaczowi zwierząt:
5. sporządzenia i aktualizacji spisu wszystkich zwierząt lub zwłok zwierzęcych oraz aktualizowania dokumentacji dotyczącej produkcji, zdrowia i identyfikowalności,
6. ustalenia stanu ilościowy produktów, środków żywienia zwierząt, ściółki i nawozów naturalnych znajdujących się w miejscu podejrzanym o chorobę,
7. izolacji zwierząt podejrzanych o zakażenie,
8. przechowywania obornika, w tym zużytej ściółki i używanej ściółki, oraz wszelkich produktów, materiałów lub substancji, które mogą być w izolacji i chronienie ich przed owadami, gryzoniami, zwierzętami z gatunków wrażliwych i innymi zwierzętami, w tym dzikimi, w takim zakresie, w jakim jest to technicznie i praktycznie wykonalne,
9. wdrożenia odpowiednich środków bioasekuracji, aby zapobiec ryzyku rozprzestrzeniania się choroby,
10. zakazanie przemieszczania zwierząt do i z gospodarstwa podejrzanego o zakażenie oraz produktów, materiałów, substancji (za wyjątkiem niezbędnych), a jeśli to konieczne również osób i środków transportu,
11. rozpoczęcie dochodzenia epizootycznego, które obejmuje weryfikację przemieszczeń do i z gospodarstwa w okresie monitorowania choroby wynoszącym 21 dni, w tym co najmniej ustalenie okresu, w którym choroba zakaźna zwierząt mogła rozwijać się w gospodarstwie, miejsca pochodzenia źródła choroby, ustalenie innych zakładów do których choroba mogła zostać przeniesiona, dróg przemieszczania się ludzi, zwierząt i przedmiotów, które mogły być przyczyną szerzenia się choroby.
12. zakazanie przemieszczenia drobiu, produktów pozyskanych z/od drobiu, produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, pasz, ściółki, obornika, sprzętów, narzędzi z gospodarstwa uznanego za podejrzane.

Działania podejmowane przez Inspekcję Weterynaryjną w przypadku stwierdzenia choroby choroby

<u>Likwidacja ogniska rzekomego pomoru drobiu</u>

Zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt oraz rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 grudnia 2007 r. w sprawie zwalczania grypy ptaków, wystąpienie grypy ptaków u drobiu w gospodarstwie wiąże się z koniecznością podjęcia przez Inspekcję Weterynaryjną działań mających na celu:

- jak najszybszą likwidację ogniska,
- ustalenie źródła choroby,
- ustalenie czy nie doszło do przeniesienia choroby do innych gospodarstw (lub innych podmiotów).

W przypadku stwierdzenia ogniska grypy ptaków, pod nadzorem urzędowym podejmowane są m. in. następujące działania:

- niezwłoczne zabicie drobiu lub innych ptaków w sposób wykluczający rozprzestrzenianie się grypy ptaków;
- usunięcie zwłok drobiu lub innych ptaków oraz jaj znajdujących się w gospodarstwie;
- zniszczenie lub obróbkę, w sposób zapewniający zniszczenie wirusa grypy ptaków, produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, paszy oraz przedmiotów, które mogły zostać skażone wirusem grypy ptaków;
- gospodarstwo, w którym stwierdzono grypę ptaków podlega oczyszczaniu i dezynfekcji przy użyciu odpowiednich preparatów biobójczych, które wykazują działanie unieszkodliwiające w stosunku do wirusa grypy ptaków.

Ponowne umieszczenie zwierząt w gospodarstwie komercyjnym, w którym stwierdzono grypę ptaków, może nastąpić po upływie 21 dni od dnia zakończenia ostatecznego czyszczenia i odkażania.

<u>Obszary: zapowietrzony i zagrożony</u>

Wokół ogniska grypy ptaków wyznacza się obszar zapowietrzony (o promieniu co najmniej 3 km wokół ogniska choroby) i obszar zagrożony (o promieniu co najmniej 10 km wokół ogniska choroby).